

Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Hodnocení diplomové práce
Posudek oponentky

Jméno autora: Michal Hurt

Název práce: Na cestě jinakosti. Díla Jacka Kerouaca a Garyho Snydera v perspektivě symbolické antropologie a transkulturní komunikace

Téma práce: Diplomová práce je příspěvkem k diskuzi o transkulturní komunikaci. Je zacílena na téma cesty, odkazuje k textům Jacka Kerouaca a Garyho Snydera. Konceptuální oporou je symbolická antropologie – zejména Turnerovo pojetí liminality. Mezi výrazné dílčí motivy patří setkání s Druhým, svoboda, celistvost, environmentální tematika.

1. Význam a náročnost tématu: Studie se prostřednictvím tématu cesty/ poutnictví/ tuláctví dostává k liminalitě, která otevírá možnost revidovat zdánlivé samozřejmosti našich všedních životů. Současně umožňuje otevřít se Druhému, jakkoli cizí se mohl na první pohled zdát. Ochota otevřít se neznámému, nepochopitelnému – a přitom nerezignovat na hodnotové rámce – je jednou z největších výzev současného světa. Téma je náročné a aktuální.

2. Logická struktura práce: Studie je přehledně strukturována, vhodně rozdělena do jednotlivých oddílů, logicky plyne. Autor skvěle identifikuje hlavní cíl práce, významné motivy a dílčí cíle, zakotvuje téma v odborné literatuře a ke zdrojům přistupuje s kritickým nadhledem. V dílčích sumarizacích a v závěru práce shrnuje hlavní argumenty své analýzy.

3. Metodický postup: Autor precizně definuje použité pojmy, formuluje je smysluplně a v souladu se směřováním studie. Jako analytický nástroj využívá koncept liminality a nakládá s ním suverénně. Svou znalost tématu dokládá například odkazy na širší škálu autorů, kteří se tématu věnovali (van Gennep – Turner – Thomassen). Velmi vhodně pak liminalitu doplňuje tematikou setkání s Druhým (Buber, Lévinas, Burda atd.) Tato perspektiva umožňuje zřetelněji vidět a analyzovat jak některá sub-témata, tak i jako celek.

Práce vykazuje jednoznačnou vazbu k transkulturní komunikaci. Velice si cením toho, že transkulturalita není jen nutným dovětkem či přívěskem na konci práce; autor celým textem cílí přímo na transkulturní tematiku.

4. Teoretické zobecnění a přínos: (1) Práce je čtenářsky přívětivá, autor o studovaném tématu uvažuje se zájmem a velmi dobře se mu daří identifikovat souvislosti mezi vytyčenými dílčími cíli. Téma cesty/ liminality už bylo v několika publikacích s transkulturní tematikou zmíněno. Do té míry, co jsem o věci informována, se mu však dosud nikdo nevěnoval takto do hloubky. Dle mého se jedná o **velice zdařilý a inspirativní pokus podílet se na transkulturním konceptu.**

(2) V textu se daří zpřítomnit téma, které je svou povahou velice nestabilní a nejednoznačné. Úspěšně zachycuje provázanost protikladných pólů (tradiční a moderní aspekty našich životů, nutnost a volba atd.) V tomto kontextu rozumím autorovu rozhodnutí neoddělovat od sebe „liminální“ a „liminoidní“.

Zároveň by mne ale zajímala hlubší problematizace teze, že na cestě nahlížíme jinakost Druhého, otevíráme se mu, navazujeme s ním dialog (např. s. 40). V případě Jacka Kerouaca a Garyho Snydera to beze sporu platí, a je proto pochopitelné, že se autor věnuje zejména situacím, v nichž se před poutníkem/ uprchlíkem/ tulákem otevírá nová perspektiva. Na několika místech textu je zmínka o tom, že se odložení rutiny můžeme také obávat nebo vyhýbat – např. s. 85 a dále např.:

„Cesta spojená s touto svobodou je jako bohatý turista, který sbírá obrázky z celého světa, pohodlně usazen do svého stále stejného prostředí hotelových komplexů a zážitkových výletů (západní strava, ubytování, cestování, služby atd.).“ (s. 65)

„Dnešní globalizovaný svět se zdá být více světem bloudících cizinců, kteří jsou charakterizováni spíše lhostejností a nezájmem, než pozitivním využíváním svého jiného pohledu na svět.“ (s.81)

Osobně bych stála o detailnější dopracování myšlenky, že „cesta“ není vždy samozřejmou zárukou otevřenosti vůči Druhému – a o ohledání „bodu zvratu“, v němž se rozhoduje, zda na sebe výsostný okamžik „cesty“ necháme působit či nikoli. V tomto ohledu mi „liminoidní“ situace připadají (v kontrastu vůči klasickým „liminálními“) mnohem více věcí osobních, vcelku náhodných preferencí a rozpoložení.

(3) Napadá mne také, že luxusní turistika bývá zmiňována jako emblém nezájmu, konzumu, neochoty klást si otázky. Dosud jsem o tomto tématu nepřemýšlela a zajímalo by mne, zda luxusní turistiku považujete za zcela se vylučující s oním „momentem liminality“.

5. Práce s literaturou: Autor odkazuje k devadesáti zdrojovým textům. Nescházejí cizojazyčné texty, mohly by tvořit větší podíl zdrojů.

6. Formální stránka: Formální stránka je odpovídající. Text je kultivovaný, jako celek čtenářsky příjemně plyne. Prospěla by mu ještě jedna korektura, text aktuálně obsahuje množství drobných překlepů (jako např. „Svět se díky mohutného technologickému vývoji“ s. 30 atd.) a občasné gramatické chyby. Problematická je zejm. shoda přísudku s podmínkem (např. „abychom je prolínuly“ s. 14). Pokud by se s textem pracovalo dál, bylo by možné tu a tam udělat menší stylistická vylepšení („Významným faktorem pro volbu **našich** autorů je **moje** vlastní zaujetí **jejich** knihami“ s. 14).

7. Naplnění cíle práce a výsledné hodnocení: Předkládaná studie jako celek skvěle splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Text považuji za inspirativní příspěvek do diskuze o transkulturalitě, zajímavý podnět k případné další práci a plánuji jej jako doplňkový text přidat do magisterského semináře o symbolické antropologii. (Přijďte na podzim do kurzu mluvit o svém textu se studenty?)

Otázky nebo témata pro diskusi před komisí:

Otázky jsou podrobněji zformulovány v předchozím textu. Ve zkratce:

(1) Považujete cestu za automaticky příznivou pro sebetransformaci a dialog s Druhým?

(2) Považujete luxusní turistiku za nutně se vylučující s výsostným momentem liminality?

Děkuji.

Datum: 29. 5. 2023

Mgr. Jana Karlová, Ph.D.